

Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 OSLO

Deres ref.:
12/3288

Vår ref.:
HBORING
S12/107949

Arkivnr:
F47 &13
L243413/12

Dato:
02.11..2012

Ved henvendelse vennligst oppgi referanse S12/107949

Høringsvar - vedrørende endringer i barnevernloven

Asker kommune viser til høringsbrev av 05.09.2012 fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) vedrørende høring om forslag om endringer i barnevernloven av 17. juli 1992 nr. 100 (bvl.). Forslagene går ut på både endringer i finansieringsansvaret og i den faglige samhandlingen mellom stat og kommune, samt forslag om styrking av barns rettigheter, inkl. medvirkning mv. Høringsfristen er satt til 12.11.2012.

Asker kommune v/kommunestyret har i møte 30.10.2012, sak 12/ 85 avgitt følgende høringsuttalelse:

Generell kommentar vedrørende høringssaken

Asker kommunen finner det urimelig og uheldig at BLD gir en kort høringsfrist på en så omfattende høringssak, som vil få stor betydning for barnevernet i Norge. Asker kommune har sendt forespørsel om å få utsatt høringsfrist, men har ikke fått svar pr. d.d. Høringssvaret er således blitt utarbeidet på meget kort tid og bærer preg av dette.

Del 2 Oppgave- og finansieringsansvaret

Bedre samhandling mellom stat og kommune – endring i finansieringsform (punkt 8 i høringsnotatet). BLD oppsummerer sine forslag på side 40 i høringsnotatet til å være:

- **Finansieringsordningen i barnevernet bør innrettes slik at kommunen betaler en tilnærmet lik prosentandel av de ulike barneverntiltakene faktiske kostnader**
- **Kommunens egenbetaling ved bruk av statlige tiltak bør i større grad gjenspeile det relative prisforholdet mellom de ulike tiltakene**
- **Kommunens egenandel for institusjonen foreslås økt gradvis**
- **Departementet vil arbeide videre med endringer i kommunens finansieringsansvar for andre barneverntiltak, herunder vurder**

nivået for kommunens egenandeler for fosterhjem og statlige hjelpetiltak

- **Staten fortsetter å delfinansiere tiltakene for å sikre et tilstrekkelig barneverntilbud**

Forslagene innebærer at kommunenes økonomiske ansvar styrkes. Finansieringsordningen mellom statlig og kommunalt barnevern endres. Finansieringsordningen innrettes slik at kommunen betaler en tilnærmet lik prosentandel av de ulike tiltakenes faktiske kostnader. Økte kommunale egenandeler kompenseres gjennom overføring av midler fra Bufetat til kommunene.

Kommentar

Asker kommune vil presisere at man på grunn av den korte høringsfristen kun hatt mulighet til å kommentere noen av forslagene.

Asker kommune finner at BLDs forslag, som fremkommer i høringsnotatet, er fremstilt på en slik måte at det er vanskelig å se hva de konkrete forslagene går ut på og hva de økonomiske og administrative konsekvensene er for kommunen.

Asker kommune stiller seg også undrende til hva BLD ønsker med forslagene når det gjelder endringer i finansieringsordningen og hva som er den egentlige hensikten med forslagene.

Asker kommune er i utgangspunktet ikke uenig i BLDs forslag om at kommunen skal betale en tilnærmet lik prosentandel av de ulike barneverntiltakene faktiske kostnader. Det er imidlertid en forutsetning at det samtidig overføres betydelige ressurser til kommunen. Asker kommune stiller spørsmål ved hvorvidt det er tilstrekkelig å kun overføre penger og hvilke overføringer det er snakk om. Asker kommunen undrer seg om forslagene handler om finansieringsordningen i seg selv, eller om det er et insentiv om å dreie tiltaksbruken fra plasseringer på institusjon til tiltak i hjemmet, inkl. økt bruk av fosterhjem. Å endre finansieringsformen vil ikke alene sikre kommunens behov, så lenge staten ikke tilbyr det kommunen har behov for.

Asker kommune viser til at det allerede i dag er for få institusjonsplasser og et for lite differensiert institusjonstilbud. Parallelt er tilgangen til beredskapshjem/akutt-plasser og fosterhjem for dårlig. Dette gjelder også sentre for foreldre og barn (tidligere kalt mødrethjem) i kommunen/regionen. Mangel på senter for foreldre og barn kan innebære at isteden for å tilby hjelp og utviklingsstøtte med tanke på at foreldrene skal kunne forbedre sine foreldreferdigheter, kan kommunen bli tvunget til å frata omsorgen fra foreldrene ved tvang. Alternativt kan barn bli værende i hjem hvor det er, eller kan bli stor fare for, omsorgssvikt.

Asker kommune etterlyser en mer helhetlig, økonomisk og barnevernfaglig konsekvensutredning av forslagene.

Bedre faglig samhandling mellom stat og kommune (punkt 9 i høringsnotatet) BLD fremmer bl.a. følgende forslag:

- **Kommunen er ansvarlig for valg av type tiltak for det enkelte barn. Statens faglige ansvar ved valg av type tiltak for det enkelte barn, begrenses til å gjelde ivaretagelse av bistandsplikten ved plasseringer av barnet utenfor hjemmet**
- **Det foreslås likevel at staten fortsatt skal ha det siste ord ved valg av institusjonsplass**
- **Kommunen har utredningsansvaret alene. Staten skal ikke lenger bistå kommuner med dette arbeidet.**
- **Staten får hjemmel til å kreve ytterligere utredning**
- **Egen forskriftshjemmel i bvl. § 2-3 nytt siste ledd om samhandling mellom stat og kommune ved plassering av barn utenfor hjemmet.**
- **Krav om at kommunen i saken for fylkesnemnda legger frem statens tilbud om institusjonsplass. Statens skal skrive en kort faglig begrunnelse. Hvis kommunen går utenom statens tilbud – kjøper private plasser- ikke omfattet av statens betalingsansvar.**
- **Videreutvikle samarbeidsprosjekter som sikrer god faglig dialog mellom Bufetat og kommunene, for eksempel gjennom opprettelse av et permanent fagråd**
- **Statens ulovfestede faglig bistand til kommunen i enkeltsaker opphører – staten skal ikke lenger ta på seg et utvidet faglig veileder- og utrederansvar for kommunen i enkeltsaker**
- **Endre statens mer operative rolle til en mer generell faglig rolle overfor kommunene**
- **Avvikle refusjonsordningen for kommunale hjelpetiltak**
- **Bufetat skal fortsatt implementere og drifte forskningsbasert tiltak som MST og FFT**

BLD viser til at en evaluering av forvaltningsreformen fra 2004 har vist at ansvarsfordelingen mellom statlig og kommunalt barnevern er uklar. BLD foreslår på bakgrunn av dette enkelte endringer som skal gi et klarere ansvarsforhold mellom statlig og kommunalt barnevern og at kommunenes faglige ansvar styrkes. Det foreslås for eksempel at Bufetat avvikler sine ulovfestede oppgaver. Det vil bl.a. si faglig råd og veiledning i enkeltsaker, utredningsbistand, samt ordningen med refusjon av utgifter til hjelpetiltak. Høringsaken beskriver at de statlige fagteamene utfører betydelig råd og veiledningsarbeid i enkeltsaker i dag. I stedet foreslås det at statlig barneverns arbeid for å bidra til et likeverdig tilbud foregår i form av generell faglig utvikling og veiledning. Eksempelvis i form av utarbeidelse av felles standarder og veiledning på hva som er god saksbehandling og kvalitet i det kommunale barnevernet. I tillegg skal staten gi opplæring i kartleggingsmetodikk, utredningsmaler etc.

BLD slår fast at utredninger er et kommunalt ansvar, og at Bufetat derfor ikke bør bistå kommunene. Bufetat skal likevel kunne etterspørre ytterligere utredning fra kommunenes side, som ledd i den faglige dialogen. BLD foreslår at statlig barnevern gis forskriftshjemmel til å pålegge kommunene å utrede barnet på en bedre måte. BLD opplyser også at statens rolle må utøves slik at staten ikke overprøver kommunen innenfor kommunens ansvarsområde.

Kommentar

Asker kommune vil presisere at man på grunn av den korte høringsfristen kun har hatt mulighet til å kommentere noen av forslagene.

Asker kommune finner at ambisjonen om et tydeligere barnevernansvar for kommunene er bra og at det er positivt at det foreslås lovendringer som kan bidra til å klargjøre rollefordelingen mellom statlig og kommunalt barnevern.

Asker kommune er imidlertid usikker på om det som foreslås vil bidra til dette i noen særlig stor grad. Høringsnotatet er også på dette området fremstilt på en slik måte at det er vanskelig å se hva de konkrete forslagene går ut på, og hva de økonomiske og administrative konsekvensene er for kommunen. Høringsutkastet sier også lite om hvordan staten tenker seg å organisere – å skille på – rollen som tjenesteleverandør for kommunene, og rollen som fagutvikler for kommunebarnevernet.

Asker kommune er enig med BLD i at det faglige ansvaret kommunen har skal bli tydeliggjort. Det er imidlertid lite beskrevet hva som ligger i statens ansvar. Asker kommune mener at statlig barnevernsmyndighets ansvar også må tydeliggjøres på lik linje med det kommunale ansvar, spesielt når det gjelder bistandsplikten til kommunene etter bvl. § 2-3. Denne plikten gjelder ved all plassering utenfor hjemmet. Asker kommune foreslår i den forbindelse at BLD utvider bistandsplikten i barnevernloven § 2-3 til å omfatte en plikt til å sørge for at det er tilstrekkelig tilbud av sentre for barn og foreldre, i forhold til behovet hos kommunene.

Asker kommune mener at barnevernet primært skal være et kommunalt ansvar. Dette av hensyn til nærhetsprinsippet, lokal forankring og helhetlig ansvar for alle innbyggere på kommunenivå.

Asker kommune er ikke enig i at staten fortsatt skal ha det siste ord ved valg av institusjonsplass. Dette er et av områdene som i dag skaper store samhandlingsproblemer og oppleves av kommunen som et insentiv for å benytte mindre egnede og økonomisk besparende institusjonsplasser, fremfor å benytte et tilbud som barneverntjenesten vurderer at er til det beste for barnet. I hovedsak er det barneverntjenesten som kjenner saken og har den beste forutsetningen til å vurdere hva barnet er i behov av.

Asker kommune mener at staten fortsatt skal kunne gi et utvidet faglig, individuelt veiledningstilbud til fosterforeldre. Det forutsettes at faglig veiledning foretas av et annet statlig nivå enn det nivå som samhandler med kommunen i enkeltsaker. Asker kommune er dessuten usikker på hva som ligger i forslaget om å endre statens mer operative rolle til en mer generell faglig rolle overfor kommunene.

Når det gjelder statens faglige mandat og ansvar for å gi opplæring til kommunene i bruk av kartleggings- og utredningsverktøy, påpeker Asker kommune at dette er kompetanse som bør direkte tilfalle kommunen, og ikke gå via staten.

Asker kommune har ingen kommentarer til forslaget om å avvikle refusjonsordningen for kommunale hjelpetiltak. Asker kommune har uansett over flere år ikke har fått innvilget slike søknader.

Asker kommune ser ikke behov for å ha ytterligere samarbeidsarenaer for eksempel dialogkonferanser/fagråd, ei heller samarbeidsavtaler som ikke er juridisk forpliktende.

Asker kommune stiller seg undrende til statens forslag om forskriftshjemmel for å be kommunen om ytterligere utredning i en sak. Dette kan forstås slik at staten ønsker en hjemmel for å overprøve kommunene, til tross for at dette er kommunalt ansvar i følge loven. Det er vanskelig å forstå at forslaget skal bidra til bedre samarbeid. Asker kommune anbefaler ikke forslaget.

BLD forslår en egen forskriftshjemmel i bvl. § 2-3 nytt siste ledd om samhandling mellom stat og kommune ved plassering av barn utenfor hjemmet. En slik forskriftshjemmel skal definere rammer for stat og kommunens ansvar og sikre at det tas hensyn barnas behov. Asker kommune ber om at det tydeliggjøres på en bedre måte hva som skal reguleres og hvilke konsekvenser det vil få for kommunene, før forskriftshjemmelen gis i loven.

- **Endre barnevernlovens regler (bl.a. bvl. § 2-2) om organisering av statlig barnevernmyndighet slik at den tilpasses den faktiske organisatoriske inndelingen av statlig barnevernmyndighet**

BLD foreslår en rekke lovendringer i bvl. slik at den tilpasses den organisatoriske inndelingen av barnvernmyndigheter slik den er i dag. Direktoratets rolle som ansvarlig for sentrale fellesoppgaver knyttet til regionens lovpålagte oppgaver fremkommer ikke av loven. Dagens bruk av "statlig regional barnevernmyndighet" må erstattes med "Barne-, ungdoms- og familieetaten" i en rekke av barnevernlovens bestemmelser. I enkelte tilfeller benyttes imidlertid "regionalt nivå i Barne-, ungdoms- og familieetaten" og "sentralt nivå i Barne-, ungdoms- og familieetaten".

For øvrig foreslås at betegnelsen fylkesnivå erstattes med fylkesmannen. Dette er i samsvar med at statlig barnevernmyndighet på fylkesnivå er fylkesmennene. Det er også fylkesmannen som gis oppgaver etter barnevernloven

Forslaget er primært av lovteknisk karakter og medfører endringer bl.a. i bvl. §§ 2-2, 2-3 andre og tredje ledd, 2-3a første ledd, 2-28 tredje ledd, 5-1, 5-4 første ledd, 5-6, 5-8 første ledd, 5A-1 første og andre ledd, 5A-2 første ledd, 5A-4 første ledd, 5A-5 første ledd, 5A-8, 5A-9, 6-5, 8-2, 9-6. Lovforslagene fremgår av høringsnotatet s. 61- 64. Tilsvarende endringer i terminologi må gjøres i forskriftene.

BLD opplyser at endringene antas ikke vil ha økonomiske konsekvenser av betydning. De administrative konsekvensene for statlig organisering og styring, er ikke av vesentlig betydning.

Kommentar

Asker kommune har pr. d.d. ingen kommentarer til forslaget.

- **Presisering av bestemmelsene i bvl. §§ 9-4 og 9-5 vedrørende barnevernlovens regulering av kommunens og statens økonomiske ansvar for barneverntiltak**

Både stat og kommune har et økonomisk ansvar. Finansieringsordningen fremgår av bvl. kapittel 9. Paragrafene 9-4 og 9-5 regulerer fordelingen av finansieringsansvaret mellom det kommunale barnevernet og statlig regional barnevernmyndighet. Finansieringsansvaret er nærmere omtalt i Rundskriv Q-06/2007 *Oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernmyndigheter – herunder om betalingsordninger i barnevernet* (betalingsrundskrivet). Statlig regional myndighets ansvar for tiltak, og ansvaret for å finansiere tiltakene, er ikke alltid sammenfallende. BLD foreslår en presisering i §§ 9-4 og 9-5. Dette vil i seg selv ikke endre statens og kommunenes økonomiske forpliktelser etter barnevernloven. Lovendringene rokker ikke ved grunnprinsippet om at kommunene er økonomisk ansvarlig for kommunale tiltak, mens staten er økonomisk ansvarlig for statlige tiltak.

Det er foreslått følgende endringer i bvl.:

§ 9-4. Barne-, ungdoms- og familieetatens økonomiske ansvar for tiltak etter loven

Barne-, ungdoms- og familieetaten skal dekke den del av kommunens utgifter til fosterhjem, institusjon og sentre for foreldre og barn som overstiger det kommunen plikter å betale etter satser fastsatt av departementet. Barne-, ungdoms- og familieetatens økonomiske ansvar gjelder for barn under 20 år.

Departementet kan gi forskrift om betalingsordningen, herunder forskrift som fastsetter nærmere rammer for statens betalingsansvar.

§ 9-5. Kommunens økonomiske ansvar ved bruk av statlige tiltak

Ved bruk av institusjon og sentre for foreldre og barn kan Barne-, ungdoms- og familieetaten kreve kommunen for egenbetaling for oppholdsutgifter etter satser som fastsettes av departementet. Egenbetalingen skal ytes av den kommunen som har søkt om inntak for et barn i tiltaket.

Departementet kan gi forskrift om egenbetalingen.

BLD foreslår også en ny forskriftshjemmel i § 9-4. I forslaget er det tydeliggjort at denne hjemmelen også kan anvendes til å presisere rammene for statens betalingsansvar etter første ledd. Dette vil åpne for en presisering i forskrift av hvilke forutsetninger som må være oppfylt for at statens betalingsansvar for bl.a. institusjonsplasser skal utløses.

BLD opplyser at forslaget ikke vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Kommentar

Asker kommune har ingen kommentarer til selve forslaget, men vil påpeke at etter bvl. § 9-4 har ikke statlig regional barnevernmyndighet noe økonomisk ansvar for ungdom over 20 år. Det vil si at ettervern for ungdom mellom 20-23 år er et rent kommunalt ansvar. Når det gjelder ungdom mellom 18-20 år kan i utgangspunktet alle typer tiltak etter barnevernloven opprettholdes/iverksettes. Både kommunale og statlige barnevernmyndigheter har ansvar for å etablere og finansiere tiltak for ungdom i denne aldersgruppen. Når det gjelder videre tiltak

etter fylte 20 år, er situasjonen noe annerledes. Ettervernet vil i praksis bli begrenset til tiltak som hører inn under den kommunale barneverntjenestens ansvarsområde, som ordinære fosterhjemplassering eller andre type hjelpetiltak for eksempel økonomisk stønad, veiledning, støttekontakt og liknende tiltak. Det er lagt til grunn i forarbeidene at det vil være lite naturlig å opprettholde plasseringer i barneverninstitusjonene for ungdom over 20 år, fordi barneverninstitusjoner er beregnet for barn og ungdom som er vesentlig yngre. Heller ikke forsterket fosterhjem er forutsatt benyttet for ungdom over 20 år. Det har vist seg i praksis at det er behov for tiltak også for ungdom mellom 20 – 23 år. Det er naturlig at staten også deler det økonomiske ansvaret på dette området for eksempel ved en plassering av en ungdom på 20 år på institusjon.

Asker kommune foreslår derfor at bestemmelsen i § 9-4 endres til at " Barne-, ungdoms- og familieetatens økonomiske ansvar gjelder inntil barnet har fylt 23 år".

Dette forslaget bør også sees i sammenheng med forslaget nedenfor om at man skal lovfeste at ungdom som er over 18 år når de løslates, og som ikke har mottatt tiltak fra barnevernet før de fylte 18 år, likevel skal kunne motta frivillige hjelpetiltak fra barnevernet.

Asker kommune finner heller ikke at det foreligger faglig begrunnelse for en forskriftshjemmel, som også kan anvendes for å presiseres rammene for statens betalingsansvar. BLD opplyser at de foreslåtte endringene i bvl. §§ 9-4 og 9-5 ikke vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. En forskrift som regulerer statens betalingsansvar vil sannsynlig få dette. Asker kommune anser at det bør tydeliggjøres på en bedre måte hva som skal reguleres og hvilke konsekvenser det vil få for kommunene, før forskriftshjemmelen gis i loven.

Del 3 Styrket rettsikkerhet for barna i barnevernet

Asker kommune er positive til å styrke barns rettsikkerhet i barnevernet, men vil presisere at det også er flere andre lovendringer som burde vært foreslått for å styrke barnas rettsikkerhet i barnevernet. Eksempel på dette er forholdet til lov om offentlige anskaffelser og anbudsrunder. Det har ikke vært verken tid eller ressurser til å fremme dette i nåværende sak.

Asker kommune oppfordrer BLD til å finne andre måter som barneverntjenesten kan sikre at barn og unges innflytelse over egne liv blir bedre ivaretatt.

Asker kommune viser for eksempel til forslagene som er fremkommet i NOU 2011: 20: "Ungdom, makt og innflytelse" hvor det bl.a. står at det er et vesentlig skår i rettsikkerheten til yngre barn når det ikke kreves samtykke fra barna før de er 15 år i saker om frivillig plassering i institusjon eller fosterhjem på grunn av omsorgssvikt. Når barnet er under 15 år kreves det kun samtykke fra foreldrene til frivillige hjelpetiltak. Barn kan således plasseres i fosterhjem eller institusjon mot egen vilje som et såkalt frivillig hjelpetiltak etter 4-4 femte ledd (frivillighet er kun relatert i forhold til foreldrene). Over 15 år må det innhentes samtykke av ungdommen før et tiltak kan gjennomføres.

- **Lovfeste krav til forsvarlighet i barnevernloven**

BLD viser til at på helse- og sosialfeltet er det gitt lovfestede krav til at de tjenestene som ytes skal være forsvarlige. Barnevernloven inneholder ingen tilsvarende uttrykkelig bestemmelse om at tjenester og tiltak som ytes av barnevernet skal være forsvarlige. BLD foreslår at man i likhet med helse- og sosiallovgivningen, innføres på barnevernområdet en rettslig standard som setter krav til faglig forsvarlige tjenester. Dette vil etter BLDs oppfatning gi et viktig signal både til tjenesten og til brukerne. Dessuten vil det styrke tilsynsmyndighetenes muligheter til å kontrollere forsvarligheten av tjenesten. Det er foreslått en ny bestemmelse i bvl. § 1-1 a. *Krav til forsvarlighet*

Tjenester og tiltak etter denne loven skal være forsvarlige.

Forslaget antas å ikke ville medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Kommentar

Asker kommune støtter forslaget, men presiserer at denne plikten allerede er der i dag for barneverntjenesten. Forslaget vil derfor ikke medføre noen vesentlig forbedring for barns rettssikkerhet i barneverntjenesten. Asker kommune er imidlertid enig med BLD i at en slik rettslig standard kan ved gitte tilfeller gi et viktig signal til brukerne og tjenesten.

- **Lovfeste barnets rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson. BLD kan gi nærmere forskrift om tillitpersonens oppgaver og funksjon**

Etter BLDs oppfatning bør praktiseringen av barn og unges medvirkning, deltakelse og medbestemmelse i barnevernet styrkes. I dette ligger også at det må sikres at barn og unge gis informasjon om livene sine, det som er bestemt og det som skal bestemmes. BLD foreslår å tydeliggjøre plikten til og viktigheten av at barn og unge i barnevernet får mulighet til god informasjon og medvirkning under hele saken og forløpet i barnevernet. Det foreslås at det tas inn en overordnet lovbestemmelse om barns medvirkning i lovens kapittel 4 om særlige tiltak. BLD mener at en slik bestemmelse bør omfatte alle forhold som vedrører barnet. Alle instanser som har oppgaver etter barnevernloven bør omfattes av en slik overordnet bestemmelse, og barnets rett til medvirkning skal gjelde i alle forhold som vedrører barnet. BLD mener også at det bør presiseres i barnevernloven at barnet kan gis anledning til å ha med seg en person barnet har særlig tillit til som støtte. Denne personen er ikke gitt en formell rolle i barnevernsaken og barnevernet skal ikke godkjenne denne personen eller fremskaffe den, men skal levere politiattest. Det er foreslått en ny bestemmelse om dette i bvl. § 4-1 annet ledd:

Barnet skal gis mulighet til medvirkning, og det skal tilrettelegges for samtaler med barnet. Barn som barnevernet har overtatt omsorgen for kan gis anledning til å ha med seg en person barnet har særlig tillit til. Departementet kan gi nærmere forskrifter om tillitspersonens oppgaver og funksjon.

Det foreslås også at tillitspersonen inntas i bvl. § 6-10 om politiattester. BLD antar at forslaget ikke innebærer noen økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Kommentar

Asker kommune støtter i utgangspunktet tanken bak å lovfeste barns rett til medvirking og at barn skal ha en egen tillitsperson, men er uenig slik forslaget er utformet. Konsekvensene bør også utredes nærmere.

BLD oppfordres til så se nærmere på utfordringer knyttet rundt formalitetene til rollen som tillitsperson for eksempel avlønning, tilgjengelighet i kontortid for møter og samtaler, eventuelle utfordringer knyttet til taushetsplikten og forholdet til å opptre på vegne av barnet som en fullmektig, jf. forvaltningsloven § 12.

Asker kommune anser at tillitspersonen bør ha en formell plass og en klar rolle, for eksempel å være støtteperson, være talsperson – og dermed delta på møter når barnet eller ungdommen ønsker dette. Tillitspersonen kan også, på vegne av og etter avtale med barnet, ta opp ting med saksbehandleren, tilsynet, institusjonsansatte eller med fosterhjemmet.

Tillitspersonen bør også gjelde for alle barn/ungdom som er plassert, evt. har andre tiltak etter barnvernloven, ikke bare de som barnevernet har omsorgen for.

- **Vurdere begrepsbruken i barnevernet, spesielt begrepene fosterhjem, fosterbarn, fosterforeldre, institusjon og barn med alvorlige atferdsvansker**

Blant begreper som både Barnevernproffene og Barnevernpanelet mener bør endres er; fosterbarn, tilsynsfører, barneverninstitusjon, avlastningshjem og saksbehandler. Hovedbegrunnelsen er at disse begrepene kan virke stigmatiserende. Det foreslås derfor at begrepet foster forandres til omsorg, ordet tilsyn til tillit og ordet institusjon til hjem. Ordene avlastning og sak brukes ikke i barnvernloven, men foreslås endret til henholdsvis besøk og kontakt. Også barn med alvorlige atferdsvansker er vurdert.

BLD er i tvil om hvilke begreper som bør benyttes. Ordlisten er ikke uttømmende, men departementet ber om høringsinstansenes syn særlig på om begrepene fosterhjem, fosterbarn, fosterforeldre, institusjon og barn med alvorlige atferdsvansker i barnvernloven, bør endres.

BLD opplyser at endret begrepsbruk vil kunne medføre kostnader, i den grad man blir nødt til å oppdatere og produsere nytt informasjonsmateriell og alt annet skriftlig materiell.

Kommentar

Asker kommune anser det er viktig å legge vekt på hva barnevernproffene og Barnevernpanelet ønsker når det gjelder begrepsbruken, og anbefaler at begrepene i hovedsak endres i tråd med ovennevnte forslag.

Det er allikevel viktig at begrepene endres på en slik måte at det blir mulig å forstå hva som er innholdet i oppgavene. Tilsynsfører bør ikke endre navnet på en slik måte at hovedoppgavene blir utydelige. Saksbehandler i barneverntjenesten kan endres til barnevernkonsulent. For øvrig kan det nevnes at avlastningshjem

benyttes ikke i Asker barneverntjeneste, men begrepet besøkshjem. Atferdsvansker kan for eksempel erstattes med atferdsreaksjoner.

- **Lovfeste formålet med hjelpetiltaket i bvl. § 4-4 og fjerne eksempler på hjelpetiltak i lovteksten**

BLD mener at det kan være hensiktsmessig å endre ordlyden i § 4-4 for å hindre at det skjer en begrensning i tiltaksbruken og for å bevisstgjøre barneverntjenesten når det gjelder formålet med den hjelpen som skal gis. BLD foreslår å endre bvl. § 4-4 andre og tredje ledd og fjerne eksempelfiseringen og heller å angi hva formålet er. Forslaget innebærer ingen nye oppgaver for kommunene. Bvl. § 4-4 første og annet ledd forslås endret til:

Barneverntjenesten skal bidra til å gi det enkelte barn gode levekår og utviklingsmuligheter ved råd, veiledning og hjelpetiltak. Hjelpetiltak skal ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien.

Barneverntjenesten skal, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien.

§ 4-4 tredje ledd utgår. Nåværende fjerde og femte ledd blir tredje og fjerde ledd

Forslaget om å endre § 4-4 i barnevernloven innebærer ikke at barneverntjenesten får nye oppgaver. BLD legger etter dette til grunn at forslaget ikke vil medføre verken administrative eller økonomiske kostnader av betydning.

Kommentar

Asker kommune er positiv til lovendringen. Denne lovendringen vil ikke ha stor betydning for kommunene eller barns rettssikkerhet i barnevernet. Det vil fortsatt være opp til barneverntjenesten i den enkelte kommune å vurdere valg av tiltak ut fra sitt faglige skjønn.

Den største utfordringen når det gjelder hjelpetiltak er ikke hvordan bestemmelsen er formulert, men å finne frem til riktig hjelpetiltak som faktisk kan avhjelpe barn/ungdom og deres familie. Når riktig tiltak velges, gir dette gevinster – først og fremst for barna, men også for samfunnet som helhet.

Asker kommune viser til at når det gjelder kommunale hjelpetiltak finnes det lite forskning om hvorvidt tiltakene virker, og tiltakene er i liten grad evidens/kunnskapsbaserte. Dessuten foreligger manglende ressurser og kompetanse på området. Dette fremgår av mange rapporter og utredninger, bla. NOU 2012: 5 Bedre beskyttelse av barnet utvikling, Riksrevisjonens rapport av 14.06.2012 (dokument 3:15 2011-2012) og Helsetilsynet rapport 2/2012; oppsummering av landsomfattende tilsyn med kommunalt barnevern.

Asker kommune oppfordrer BLD til å legge til rette for mer forskning og evalueringer av tiltak som skal brukes i barnevernet, samt tilføre kommunen mer ressurser til å tilegne seg ytterligere kompetanse på området.

- **Lovregulere institusjoner med behandlingshjem. Profesjonell oppfølgingsenhet skal ha det overordnede faglige ansvaret for behandlingshjemmene. Rettighetsforskriften skal gjelde under oppholdet**

Barn med alvorlige atferdsvansker kan i dag med hjemmel i bvl. § 4-24 eller § 4-26 plasseres i institusjon for behandling. Etter bvl. § 4-27 kan det bestemmes at barn med alvorlige atferdsvansker kan plasseres i fosterhjem som har særlige forutsetninger for å kunne løse de problemer som foreligger. Fosterhjem med særlige forutsetninger er et eget plasseringsalternativ som er forbeholdt barn med vedtak etter bvl. §§ 4-24 og 4-26. Disse hjemmene er ment å være et alternativ til institusjonsplassering. BLD viser til at for noen barn med store atferdsproblemer vil verken dagens institusjons- eller fosterhjemstilbud være tilfredsstillende løsninger. BLD viser til videre at forskning har vist at det går dårlig for mange tidligere barnevernsbarn med alvorlig atferdsvansker når de blir voksne. BLD uttaler videre at det er et mål å utvikle tiltak som representerer alternativer til dagens institusjonsplasseringer bl.a. ut fra en grunnleggende antakelse om at en familie og hjem er det beste sted å få omsorg, lære nye ferdigheter og utvikle seg. Dette har skjedd i relativt begrenset omfang. Av hensyn til både barnet som plasseres i hjemmet og hjemmet, er det behov for klarere regler for hvilke rettslige rammer som gjelder under plasseringen. BLD foreslår at det innføres en ny bestemmelse § 5-8 A i bvl. kapittel 5 om institusjoner. Bestemmelsen vil erstatte § 4-27 annet punktum, og skal åpne for at barn med vedtak etter bvl. §§ 4-24 og 4-26 kan plasseres i institusjoner som omfatter behandlingshjem.

En profesjonell oppfølgingsenhet skal ha det overordnede faglige ansvaret for behandlingshjemmene. Rettighetsforskriften skal gjelde under oppholdet. Det forutsettes at institusjoner med behandlingshjem, herunder oppfølgingsenheten og det enkelte hjem, har god kunnskap om barnets rettigheter og adgangen og begrensninger knyttet til bruk av tvang og andre inngrep i den personlige integritet under opphold i institusjon. Det er foreslått følgende endringer i bvl. ny § 5-8 a Institusjoner med behandlingshjem

Institusjoner som etter § 4-27 skal ta imot barn på grunnlag av vedtak eller samtykke som nevnt i § 4-24 eller § 4-26 kan omfatte institusjoner med behandlingshjem.

Behandlingshjem må ha særlige forutsetninger til å ta imot barn med alvorlige adferdsvansker og må være knyttet opp mot en oppfølgingsenhet.

Oppfølgingsenheten har ansvaret for opplæringen og behandlingen i hjemmet,

Departementet kan gi forskrift om institusjoner med behandlingshjem.

Bvl. § 4-27 skal lyde:

Plasseringsalternativer ved vedtak om særlige tiltak for barn og unge med alvorlige atferdsvansker, jf. §§ 4-24 og 4-26.

Barne-, ungdoms- og familieetaten skal utpeke hvilke institusjoner som skal ta imot barn på grunnlag av vedtak som nevnt i § 4-24, jf. § 4-26.

Overskriften på bvl. § 5-9 skal lyde:

Rettigheter under opphold i institusjon som er omfattet av § 5-1, *private* og kommunale institusjoner som er godkjent etter § 5-8 og *institusjoner med behandlingshjem som er omfattet av § 5-8 a*

BLD foreslår også følgende endringer i forskrift om krav til kvalitet og internkontroll i barneverninstitusjoner. Ny § 5a skal lyde:

Institusjoner med behandlingshjem

Når institusjoner med behandlingshjem skal ta imot barn til behandling på grunnlag av et vedtak eller samtykke som nevnt i § 4-24 eller § 4-26, må hjemmet ha særlige forutsetninger til å ta imot barn med alvorlige adferdsvansker og ha gjennomført opplæring i bruk av de behandlingstiltak som skal iverksettes i hjemmet. Hjemmet skal være knyttet opp mot en oppfølgingsenhet.

Oppfølgingsenheten skal ha ansvaret for opplæringen og behandlingen i hjemmet. Oppfølgingsenheten må ha særlig kompetanse på behandling av barn med alvorlige adferdsvansker, herunder kompetanse på de behandlingsmetoder som skal iverksettes i hjemmet.

BLD antar at bruken av dette tiltaket fortsatt vil være begrenset. En utvidelse av bruken vil medføre merutgifter for tilsynsmyndigheten.

Kommentar

Asker kommune kan se behovet for behandlingshjem, men viser til at dette forslaget er en del av en utvikling i tråd med statlige føringer med å få til mindre bruk av institusjonsplasser og mer bruk av hjemmebaserte tiltak og fosterhjem. Bakgrunnen for dette er flere, men innsparingsmuligheter knyttet til å vri tiltaksbruken er et hensyn som er vektlagt i vurderingen.

Asker kommune er ikke uenig med BLD om at en familie og et hjem er det beste sted å få omsorg, lære nye ferdigheter og utvikle seg. Asker kommune viser til for eksempel en longitudinell studie (Clausen og Kristofersen, 2008) som viser at det går vesentlig dårligere med tidligere barnevernsbarn som voksne, enn for den øvrige befolkningen på en rekke variabler (utdanning, behov for sosiale ytelser, inntekt, arbeid m.m.). Studiet viser også at barn som har vært plassert på barneverninstitusjoner klarer seg dårligst som voksne, mens barn plassert i fosterhjem klarer seg noe bedre. Barn som mottar frivillig hjelp i hjemmet (hjelpetiltak) gjør det omtrent like dårlig som fosterhjemsplasserte barn. Uten at det sies direkte brukes dette som grunnlag for argumentasjonen om at kvaliteten i dagens barnevern er for dårlig og at man må gjøre vesentlige endringer.

Asker kommune vil påpeke at man ikke kan trekke konklusjoner om årsak - virkningsforhold ut fra slike studier. Hvordan det går med barnevernbarna i fremtiden avhenger av mye mer enn tiltaket selv, for eksempel egenskaper ved barnet og egenskaper ved foreldre (Henningsen og Kornstad, Statistisk sentralbyrå, 2010). En av de viktigste årsakene til at det går dårligere med barnevernbarna er at de har et vanskelig utgangspunkt, med dårlige levekår og ofte omsorgssvikt og mishandling. Man må derfor forvente at barnevernbarn gjennomgående vil gjøre det dårligere enn andre barn på en rekke områder som utdanning, yrkesaktivitet og levekår mer generelt. Å sammenlikne hvordan det går med barnevernbarn kontra andre barn er derfor en problematisk metode når

man skal vurdere kvaliteten av barnevernet (Henningsen og Kornstad, Statistisk sentralbyrå, 2010).

En annen og mer betydelig bekymring er at slike studier brukes som grunnlag for å argumentere for hvilke tiltak som vurderes som effektive og hvilke som ikke er det. Studiene kan imidlertid ikke si noe om effekten av ulike tiltak, blant annet fordi barna som får ulike tiltak trolig er forskjellig i utgangspunktet. Asker barnevern har lang erfaring med at barn som plasseres i institusjoner har langt større vansker i utgangspunktet enn barn som plasseres i fosterhjem eller barn som får hjemmebaserte tiltak. Det er derfor ikke overraskende at det er disse barna som klarer seg dårligst også på sikt.

Asker kommunen anser at fosterhjemsplasseringer og hjemmebaserte tiltak ikke alltid er egnet eller tilstrekkelig for alle barn. For noen er institusjonsopphold for kortere eller lengre tid ikke bare nødvendig, men et godt tiltak for å styrke mulighetene for god samfunnstilpasning senere. Det er også en kjensgjerning at ikke alle barn kan nyttiggjøre seg omsorgen i et fosterhjem. Det kan være barn med alvorlige relasjonsforstyrrelser, psykisk sykdom, atferdsproblemer, rus og voldsproblematikk. Beredskaps- og fosterhjem har i utgangspunktet verken ressurser eller kompetanse til å håndtere barn med slike vansker. Det er en fare for at slike beredskaps- og fosterhjem sprekker. Dette får store konsekvenser for barna.

Det er viktig at tiltak iverksatt av barnevernet faktisk bidrar til å bedre barns levevilkår. Dette må gjelde både mens tiltaket pågår og i forhold til barnets fremtidige fungering i samfunnet. Å utvikle gode tiltak er viktig og ønsket fokus i barnevernet. Kommunen vil påpeke at det er *andre veier* å gå enn mindre bruk av institusjonsplasser og mer bruk av hjemmebaserte tiltak og fosterhjem. Det kan i den forbindelse nevnes for eksempel, som nevnt tidligere, et økt og mer differensiert institusjonstilbud tilpasset det enkelte barn.

Tiltaksapparatet er mangelfullt og det er for få velegnede institusjonsplasser, både for barn og ungdom. Asker kommune trenger heller varierte institusjonstiltak med tydelig definerte formål, og der innhold og metodikk er tilrettelagt ut fra kunnskap om hva som virker for hvem. Institusjoner må bli mer spisset for målgruppen og det må bli bedre kvalitet. Det blir feil å plassere ungdom med store atferdsproblemer, inklusive rus, sammen med ungdom som ikke har slike problemer. Det blir feil at en 13-åring, som ikke kan bo hjemme fordi foreldrene ikke klarer å ta vare på ham, blir plassert i samme institusjon som 16-17 åringer med store atferds- og rusrelaterte problemer osv.

Psykiatritilbudet til barn og ungdom må styrkes. Det vises også til representantforslag om opptrappingsplan for å sikre full barnevernsdekning innen 2017 (dokument S nr 8: 21 S, 2009-2001), vedtatt av Stortinget 18.03.2010). Her konstateres det bl.a. viktigheten av nok fosterhjems- og institusjonsplasser til å gi alle barn et tilbud tilpasset den enkeltes behov. Asker kommune viser til NOU 2009:22 "Det du gjør, gjør det helt", hvor det fremkommer et klart behov for døgnbasert hjelp til barna fra bl.a. barneverntjenesten.

Asker kommune anser at et tilbud om behandlingshjem ikke skal være et alternativ for de mest utfordrende barna med atferdsvansker. Begrunnelse for dette er bl.a. at barn/ungdommer med alvorlige atferdsproblemer har behov for tydelige voksne som kan stå i utfordringene over tid. Erfaringer tilsier at dette

kan bli svært vanskelig å håndtere, til tross for at behandlingshjem profesjonaliseres og knyttes til en oppfølgingsenhet.

Asker kommune stiller seg også undrende til om det vil være mulig å rekruttere slike behandlingshjem. Det er i dag allerede store problemer med å finne fosterhjem til barn plassert etter bvl. § 4-12, hvor atferdsproblematikken ikke er hovedutfordringen.

- **Forslag om styrking av barneverntjenestens oppfølging av barn under og etter varetekt og straffegjennomføring**

Når ungdom sitter i varetekt eller gjennomfører fengselsstraff, er det av vesentlig betydning at det arbeides godt med å forberede og legge til rette for det som skal skje etter løslatelsen. En godt tilrettelagt tilværelse etter løslatelse vil kunne forebygge nye kriminelle handlinger og hjelpe ungdom ut av en vanskelig livssituasjon. Dette vil gi store gevinster både for den enkelte og for samfunnet som helhet. Barneverntjenesten kan spille en viktig rolle i dette arbeidet ved å kartlegge og vurdere om det er behov for å iverksette hjelpetiltak i henhold til barnevernloven etter løslatelse. Som fremhevet i Prop. 135 L, er det derfor av stor betydning at barneverntjenesten allerede mens ungdommen oppholder seg i fengsel vurderer hvilke tiltak som kan iverksettes ved løslatelse. Dette for å unngå ny kriminalitet etter endt frihetsberøvelse. På den måten kan både ungdommen og barneverntjenesten bli bedre rustet til å takle de problemer som barnet måtte ha, enten disse er knyttet til kriminell virksomhet eller andre forhold, for eksempel rusproblemer. For å sikre en god oppfølging ved løslatelse, ser departementet det som viktig at barneverntjenesten tar aktiv del i planleggingen av denne kritiske fasen. Det foreslås på denne bakgrunn et nytt annet ledd i den nylig vedtatte bestemmelsen i bvl. § 3-5:

Når barn under 18 år sitter i varetekt eller gjennomfører fengselsstraff, skal barneverntjenesten holde jevnlig kontakt med kriminalomsorgen og delta i planleggingen og tilretteleggelsen av tiltak etter endt opphold. Slik oppfølging under varetekt og straffegjennomføring skal regnes som et tiltak som er iverksatt før barnet fyller 18 år, jf. barnevernloven § 1-3 annet ledd.

BLD viser til at forslaget innebærer økonomiske og administrative konsekvenser for kommunen. Det nye som følger av lovforslaget, er for det første at barnevernet skal følge opp alle under 18 år som sitter i varetekt eller gjennomfører straff. Videre følger det av lovforslaget at ungdom som er over 18 år når de løslates, og som ikke har mottatt tiltak fra barnevernet før de fylte 18 år, likevel skal kunne motta frivillige hjelpetiltak fra barnevernet.

Kommentar

Asker kommune stiller seg positiv til forslaget når det gjelder ungdom under 18 år, men finner det ikke hensiktsmessig at barneverntjenesten skal tilby tiltak til ungdom over 18, som aldri har hatt aktiv sak i barnevernet tidligere. Bakgrunnen for dette er bl.a. at det vil innebære en forskjellsbehandling i forhold til hva lovens ordlyd sier når det gjelder andre ungdommer over 18 år og som kunne ha hatt behov for tiltak etter barnevernloven.

Kommunen anser for øvrig at oppfølging og tiltak for denne gruppen kan ivaretas bedre av det øvrige og voksne hjelpeapparatet, som f. eks psykisk helse, kriminalomsorgen, NAV sosial osv.

Skulle denne lovendringen bli vedtatt, ser Asker kommune det som helt nødvendig at også statens ansvar for ungdommene også endres til 23 år, jf. kommunens forslag til endring i bvl. § 9-4 vedrørende statens økonomiske medansvar for ungdom mellom 20-23 år.

Hvis man skal iverksette tiltak for ungdom mellom 18-23 år må barneverntjenesten iverksette undersøkelse, på tilsvarende måte som i andre saker. BLD oppfordres til å utrede dette spørsmålet samtidig med en evt. lovendring.

- **Lovfeste samvær med søsken etter omsorgsovertakelse**

Det foreligger ingen klare forpliktelser i bvl. til særlig å vurdere søskensamvær. BLD går inn for å lovfeste at fylkesnemnda i vedtak om omsorgsovertakelse også skal ta stilling til spørsmålet om samvær mellom søsken. Følgende endring i bvl. § 4-19 annet ledd er foreslått:

Når det er fattet vedtak om omsorgsovertakelse, skal fylkesnemnda ta standpunkt til omfanget av samværsretten, men kan også bestemme at det av hensyn til barnet ikke skal være samvær. Fylkesnemnda *kan bestemme at foreldrene ikke skal ha rett til å vite hvor barnet er. Ved omsorgsovertakelsen skal fylkesnemnda også vurdere om det skal fastsettes samvær mellom søsken.*

BLD antar at forslaget ikke vil ha økonomiske og administrative konsekvenser. Forslaget skal ikke føre til flere prosesser for fylkesnemnda, men at søskensamvær skal vurderes i alle saker om omsorgsovertakelse. BLDs forslag innebærer at barneverntjenesten må utrede spørsmålet om søskensamvær i alle saker om omsorgsovertakelse som de fremmer for fylkesnemnda.

Kommentar

Asker kommune støtter forslaget. Dette spesielt med tanke på ivaretagelsen av det biologiske prinsipp i de saker der foreldrene har begrenset samvær med barna, grunnet langvarig plassering og hvor sannsynlighet for tilbakeføring er liten. Det blir allikevel en avveining i hver enkelt sak. Det må sees i lys av hvor mange søsken, hvilke kontakt som har vært i utgangspunktet og hvor stor belastning dette blir for barnet.

For øvrig er Asker kommune uenig i at forslaget ikke vil ha økonomiske og administrative konsekvenser for kommunen. Dette vil skape merarbeid i forhold utredning og utøvelse av samværet for eksempel økonomiske støtte til reise osv. Det vil også få betydning for fosterfamilien, som må tilrettelegge for samvær også for søsken, når disse ikke utøves sammen med foreldrene.

- **Tydeliggjøre barneverntjenestens ansvar for å følge opp barnet etter en omsorgsovertakelse**

BLD mener at barneverntjenestens skal løpende og helhetlige ansvar for å følge opp barn som er plassert i fosterhjem og institusjon, bør fremgå mer eksplisitt av loven enn det gjør i dag. Det er foreslått følgende endring i bvl. § 4-16. Oppfølging av vedtak om omsorgsovertakelse:

Barneverntjenesten har etter en omsorgsovertakelse et løpende og helhetlig ansvar for oppfølgingen av barnet. Barneverntjenesten skal nøye følge utviklingen til de barn som det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse for, og likeledes utviklingen til deres foreldre. Barneverntjenesten skal kort tid etter en omsorgsovertakelse kontakte foreldrene med tilbud om veiledning og oppfølging. Dersom foreldrene ønsker det, skal barneverntjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.

Forslaget innebærer derfor en presisering og tydeliggjøring av barneverntjenestens plikt til å følge opp barnet. BLD antar at forslaget ikke vil medføre verken administrative eller økonomiske kostnader av betydning.

Kommentar

Barneverntjenesten har allerede i dag ansvar for å følge opp barnet etter en omsorgsovertakelse, og Asker kommune anbefaler lovforslaget. En slik klargjøring og tydeliggjøring vil etter kommunens oppfatning bidra til å sikre at barnet får den nødvendige oppfølging.

Asker kommune anbefaler i tillegg en tilsvarende endring for barn plassert etter bvl. § 4-24. Disse ungdommene vil som regel flytte hjem etter vedtakets avslutning. Sjelden forekommer atferdsvansker/-problematikk uten at det samtidig har vært samhandlingsproblematikk knyttet til familien tidligere i barnets oppvekst. Samtidig vurderes det som vesentlig at foreldre støttes og veiledes for videre håndtering av ungdommens utfordringer ved tilbakeføring.

- **Tilsyns- og kontrollansvaret for barn i fosterhjem legges til kommune**

BLD opplyser at det er godt dokumentert at dagens tilsynsførerordning har svakheter. Oppsummert handler kritikken mot dagens ordning særlig om følgende forhold:

- Barneverntjenestene har til dels store utfordringer med å rekruttere et tilstrekkelig antall tilsynsførere
- Ordningen preges av hyppige utskiftninger av tilsynsfører og manglende stabilitet.
- Regelmessige brudd på kravene til antall årlige tilsynsbesøk.
- Det stilles ingen formelle krav til kompetanse eller faglig erfaring.
- Tilsynsførerne skal både ivareta en støttefunksjon og en kontrollfunksjon. Disse rollene kan være vanskelig å forene.
- Det er avdekket mangelfull kvalitet på tilsynsrapportene. Dette kan henge sammen med at tilsynet utøves av noen uten faglig kompetanse.

Det er foreslått følgende endringer i bvl. § 4-22 nytt femte og sjette ledd:

Kommunen skal føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet og frem til barnet fyller 18 år. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp.

Kommunen skal sørge for at de som skal utøve tilsynet gis nødvendig opplæring og veiledning.

Bvl. § 4-22 fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir nytt fjerde ledd.

Bvl. § 6-10 første ledd skal lyde:

Den som skal ansettes i barneverntjenesten, jf. § 2-1, skal legge fram politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Tilsvarende gjelder for støttekontakter og andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak etter § 4-4. *Det skal også legges fram politiattest for tillitspersoner etter barnevernloven § 4-1 annet ledd og personer som skal utøve tilsyn med barn i fosterhjem etter § 4-22.*

Forslaget innebærer at ansvaret for å føre tilsyn legges til kommunen som sådan og ikke til den enkelte barneverntjeneste. Dette innebærer at kommunen gis frihet når det gjelder å avgjøre hvordan tilsynsarbeidet skal organiseres og hvem som skal gjennomføre tilsynet. Videre overføres ansvaret for opplæring av de som skal utøve tilsynet, fra statlig regional barnevernmyndighet til kommunen.

BLD opplyser at det er knyttet stor usikkerhet til de økonomiske konsekvensene av forslaget. Overføring av ansvaret for opplæring av de som skal utføre tilsynet til kommunen vil medføre reduserte utgifter hos statlig regional barnevernmyndighet, og økte utgiftene i kommunene. I tillegg vil et tilsyn som er mer profesjonalisert og som i større grad utføres i henhold til anerkjent tilsynsmetodikk, kreve en tettere oppfølging fra kommunen. Dette vil også medføre økte utgifter for kommunen

Kommentar

Asker kommune ser at dagens tilsynsførerordning har mange svakheter, men er ikke enig i at BLDs forslag til endringer vil bedre tilsynsførerordningen og dermed medføre større rettssikkerhet for barna.

Asker kommune viser til en kartlegging av dommer der barnvernsbarn er blitt misbrukt i fosterhjem, avlastningshjem eller støttekontakt oppnevnt av barnevernet, foretatt av Adresseavisen i 2011. Den viste at siden 2000 har 52 barn blitt utsatt for grov vold og seksuelle overgrep mens de har vært under barnevernets omsorg. Asker kommune anser at dagens ordning ikke er en tilfredsstillende tilsynsordning. Asker kommunen anser heller ikke at tilsyns- og kontrollansvaret vil bedres ved at oppgavene tillegges kommunen generelt, og ikke barneverntjenesten spesielt.

Asker kommune er enig med BLD i at barn som plasseres i fosterhjem er i en sårbar situasjon. Det har de siste årene kommet sterke føringer fra staten om at barn ikke skal plasseres i institusjon, men i fosterhjem. Dette har medført at mange barn, også med store atferdvansker kan bli plassert i fosterhjem. I institusjoner har barnas rettsikkerhet blitt ivaretatt gjennom blant annet *rettighetsforskriften*. Dette innebærer at det ved tvang (holdinger og lignende) skrives tvangsprotokoll, som sendes fylkesmannen. Det finnes ikke noe krav til dokumentasjon ved tvangsbruk for barn plassert i fosterhjem. Det er derfor av stor betydning at det føres et godt og profesjonelt tilsyn.

Asker kommune er enig med BLD at det er viktig å utvikle en tilsynsmodell som legger til rette for et mer profesjonalisert tilsyn og som i større grad utføres i henhold til anerkjent tilsynsmetodikk. Asker kommune er uenig med BLD i at det er kommunen som skal ha ansvar for tilsynet. Det er på det rene at Fylkesmannen i dag innehar høy grad av kompetanse med tilsyn, og har videre en uavhengig rolle i forhold til fosterhjemmene som det skal føres tilsyn med.

Asker kommune er uenig i BLD påstand om at en overføring av tilsynsansvaret til Fylkesmannen vil føre til uklare forhold mellom kommune og stat ved uenighet om hvorvidt fosterhjemmet ivaretar barnets behov på en god måte. Asker kommune mener at dette tvert i mot vil være med på å styrke barnets rettsikkerhet i og med at Fylkesmannen vil ha en høy grad av uavhengighet i rollen som tilsynsmyndighet.

Det er videre vanskelig å forstå BLDs argumentasjon om at dersom tilsynet legges til kommunen generelt, vil dette løse utfordringen som er knyttet til tilsynet og rekruttering av tilsynsførere. At kommunen har ansvar for å godkjenne fosterfamilier og følge opp plasseringer på den ene siden, og også skal ha ansvar for tilsyn av de samme fosterhjemmene på den andre siden reiser et spørsmål om nødvendig uavhengighet i tilsynsrollen. Asker er enig med BLD i at det vil være ressurskrevende for Fylkesmannen og overta tilsynsansvaret, men legger til grunn at Fylkesmannen vil få overført ressurser for kunne ivareta denne oppgaven. Asker kommune legger videre vekt på at både BLDs arbeidsgruppe nedsatt i februar 2011, Barnevernpanelet nedsatt i 2010 og Landsforeningen for barnevernbarn og Norsk fosterhjemsforening alle foreslår at tilsynet legges til Fylkesmannen.

Asker kommune anser at alt tilsyn, inkludert tilsynet med de kommunale fosterhjemmene, legges til Helsetilsynet v/Fylkesmannen.

- **Endring av tilsynsforskriftens krav til årlig systemrevisjon av barneverninstitusjoner**

BLD foreslår å erstatte dagens krav til årlig systemrevisjon med en plikt for tilsynsmyndighetene til regelmessig å vurdere behovet for å føre tilsyn med hver enkelt institusjon. Vurderingen må være basert på en risiko- og sårbarhetsvurdering. Tilsynsmyndigheten vil da kunne benytte sin erfaring og kompetanse til aktivt å vurdere risikoen for kritikkverdige forhold ved den enkelte institusjon. Hensikten med å legge risiko og sårbarhetsanalyser til grunn for tilsynet, er at tilsynsmyndigheten målrettet kan iverksette tiltak overfor de institusjoner der sannsynligheten for å avdekke kritikkverdige forhold er størst. Departementet mener videre at det ikke bør stilles som krav at tilsynsmyndigheten skal benytte systemrevisjon som metode, men at det bør være opp til tilsynsmyndighetenes faglige skjønn å vurdere hvilken tilsynsmetode de finner hensiktsmessig å benytte i det enkelte tilfellet. Det foreslås følgende endring i § 9 i tilsynsforskriften:

§ 9. Tilsyn med institusjonen

Tilsynsmyndigheten skal regelmessig vurdere behovet for å føre tilsyn med institusjonen. Behovet skal vurderes ut fra en risiko- og sårbarhetsanalyse.

Som ledd i sitt tilsyn skal tilsynsmyndigheten påse at institusjonene har etablert tilfredsstillende internkontrollsystem for institusjonen og fører kontroll med sin egen virksomhet, jf. forskrift om krav til kvalitet og internkontroll i barneverninstitusjoner kapittel 2. Det skal ikke foretas tilsyn med fosterhjem med særlige forutsetninger etter barnevernloven § 4-27 etter denne bestemmelsen.

BLD legger til grunn at forslaget ikke vil medføre økonomiske konsekvenser av betydning.

Kommentar

Asker kommune har ingen kommentarer til forslaget.

- **Utvidet tilsyn med statlige barneverntjenester til å omfatte tilsyn med statlige tjenester og tiltak etter loven**

BLD foreslår å utvide tilsynet til å omfatte hele tiltakskjeden i barnvernet, for bl.a. å bidra til bedre kvalitet på det statlige barnevernet. Dette må sees i sammenheng med at Statens helsetilsyn i dag har det overordnede, faglige ansvaret for tilsynet på barnevernområdet. Tilsynet skal være et lovlighetstilsyn, dvs. at det skal føres tilsyn med at lov- og forskriftskrav blir overholdt. Ulovfestede oppgaver omfattes ikke av tilsynet. Det er foreslått følgende endringer i bvl. § 2-3b. Statlig tilsyn på barnevernområdet

Statens helsetilsyn har det overordnede faglige tilsyn med barnevernvirksomheten i de enkelte kommuner, *med institusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for mindreårige samt med statlige tjenester og tiltak etter denne loven.* Statens helsetilsyn skal utøve myndighet i samsvar med det som er bestemt i barnevernloven og forskrifter til denne.

Fylkesmannen skal føre tilsyn med lovligheten av kommunens oppfyllelse av plikter etter barnevernloven kap. 1 til 9. Reglene i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) kapittel 10A gjelder for denne tilsynsvirksomheten.

Fylkesmannen skal også føre tilsyn med institusjoner og sentre for foreldre og barn etter kapittel 5 og omsorgssentre for mindreårige etter kapittel 5A.

Fylkesmannen kan videre føre tilsyn med lovligheten av statlige tjenester og tiltak etter denne loven.

Tilsynsansvaret etter de foregående ledd omfatter også private som utfører tjenester etter denne loven.

§ 5-7 annet ledd skal lyde:

Finner fylkesmannen at institusjonen eller senteret drives uforsvarlig, kan fylkesmannen gi pålegg om å rette på forholdet, eller å nedlegge driften. *Fylkesmannen kan også pålegge institusjonens eier å sørge for å rette på forholdet.*

Forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg i behandling § 12 annet ledd skal lyde:

Finner tilsynsmyndigheten at institusjonen drives på en måte som kan ha skadelige følger for de barna som oppholder seg der eller for andre, eller at driften på annen måte er uforsvarlig, skal tilsynsutvalget straks melde fra om forholdet til fylkesmannen. Fylkesmannen kan gi pålegg om å rette forholdet. *Fylkesmannen kan også pålegge institusjonens eier å sørge for å rette på forholdet.* Fylkesmannen kan også gi pålegg om å nedlegge driften, jf. barnevernloven § 5-7. Pålegget skal være skriftlig og inneholde en frist for når det skal være utført.

BLD ber om høringsinstansenes synspunkter på om tilsynsmyndighetene bør ha hjemmel til å kunne gi pålegg om retting ved påviste avvik i det statlige barnvernet

BLD anser det å innføre tilsyn med statlige tjenester og tiltak vil føre til merutgifter, spesielt for tilsynsmyndighetene.

Kommentar:

Asker kommune anbefaler, som nevnt ovenfor at alt tilsyn (inkludert tilsynet med de kommunale fosterhjemmene) og Bufetat, legges til Helsetilsynet v/Fylkesmannen. Dette er tilsvarende som Barnevernpanelet foreslår i sin rapport. At alt tilsynet legges til en etat vil være ressursbesparende og vil kunne bidra til en mer helhetlig og høyere standard på tilsynet.

Asker kommune stiller spørsmålstegn til hvorfor ikke tilsynet også bør omfatte alle Bufetat sine oppgaver, også de ulovfestede.

Angående forslaget i § 2-3b: Asker kommune anbefaler at tilsynsregelen skal være en "skal-regel" slik at tilsynsmyndigheten ikke gis et skjønn med hensyn til når og hvordan tilsynet skal utøves.

Asker kommune mener at tilsynsmyndighetene bør få hjemmel til å kunne gi pålegg om retting ved påviste avvik i det statlige barnvernet. Det er behov for sanksjoner for at tilsynet skal kunne håndheves effektivt. Et pålegg om retting ved påvist avvik anses som et nødvendig virkemiddel for å sikre at avviket blir rettet.

- **Presisering av barnevernloven § 8-4 om oppholdskommunens ansvar for å reise sak for fylkesnemnda**

BLD anser at det er nødvendig å foreta en ytterligere klargjøring i loven av kommunens ansvar når en sak er fremmet for fylkesnemnda. Følgende endring i bvl. § 8-4 nytt annet ledd er foreslått:

Endring i barnets tilknytning til kommunen i tidsrommet mellom sak er reist og vedtak fattet i fylkesnemnda, medfører ingen endring i ansvarsforholdet hvis det ikke blir inngått avtale som nevnt i første ledd annet punktum.

§ 8-4 nåværende annet ledd blir tredje ledd.

BLD anser at forslaget vil ikke få økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Kommentar

Asker kommune er enig med forslaget om at det er den kommunen som har utredet saken, og som har kommet så langt at den har fremmet forslag for fylkesnemnda, som bør beholde ansvaret for saken. Dette bør gjelde selv om familien flytter til en annen kommune. En slik løsning vil bidra til å sikre at barnet får helt nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. I tillegg forblir ansvaret for saken i den kommunen som kjenner familien, og det vil ikke være nødvendig å gjennomføre en ny undersøkelsessak.

Asker kommune påpeker at i de sakene kommunen ikke får medhold, men det er nødvendig med hjelpetiltak, skal saken overføres til den nye kommunen.

- **Beregning av plasseringstid ved vedtak etter § 4-24**

Det fremgår ikke direkte av dagens barnevernlov hvorvidt den faktiske plasseringstiden etter et midlertidig vedtak om adferdstiltak, jf. § 4-25, skal inngå i den totale plasseringstiden som gjelder for vedtak etter bvl. § 4-24.

Beregningen av den totale plasseringstiden for vedtak etter § 4-24 har vist seg å være et stadig tilbakevendende spørsmål i praksis. I følge fylkesnemndene for barnevern- og sosiale saker synes det å variere i hvilken grad nemndene tar stilling til dette spørsmålet når vedtak skal fattes. Departementet foreslår derfor at det skal fremgå av § 4-25 annet ledd nytt fjerde punktum at plasseringstiden etter det midlertidige vedtaket skal inngå i den totale plasseringstiden som gjelder for vedtak etter § 4-24 første og annet ledd. Dette er kun en klargjøring og presisering av gjeldende rett.

Det foreslås følgende endring i bvl. § 4-25 annet ledd:

Et vedtak etter § 4-24 første og annet ledd skal treffes av fylkesnemnda etter reglene i kapittel 7. Midlertidig vedtak kan treffes av barnevernadministrasjonens leder og av påtalemyndigheten. § 4-6 annet, fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende. *Plasseringstiden etter det midlertidige vedtaket skal inngå i den totale plasseringstiden som gjelder for vedtak etter § 4-24 første og annet ledd.*

BLD antar at forslaget vil ikke få økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Kommentar

Asker kommune er enig i forslaget. Dette er en hensiktsmessig og nødvendig klargjøring og presisering av gjeldende rett. Kommunen finner imidlertid at det er en utfordring i de saker hvor det tar lang tid før saken blir berammet i fylkesnemnda og hvor aktuell behandling/endringsarbeid i ny og egnet institusjon kan begynne.

Asker kommune vil påpeke at det i dag kan ta opp til 6 måneder før en sak blir berammet og behandlet i fylkesnemnda. Dette er ikke akseptabelt og BLD oppfordres til å iverksettes umiddelbare tiltak for å få redusert tiden på dette området, for eksempel lovefeste fylkesnemndas behandlingstid.

- **Fristen for å bringe fylkesnemndas vedtak inn for domstolen**

BLD har vurdert spørsmålet om hvor lang fristen for å reise søksmål etter bvl. § 7-24 bør være. Dette er saker der det av hensyn til det enkelte barn er nødvendig med raske avgjørelser og det er av stor betydning at det bringes klarhet i barnets videre omsorgssituasjon så raskt som mulig. BLD kan heller ikke se at dette dreier seg om saker der partene skulle ha behov for lengre tid til å vurdere en eventuell anke enn i andre saker som behandles etter tvisteloven

Det er foreslått følgende endring i barnevernloven § 7-24 annet ledd:

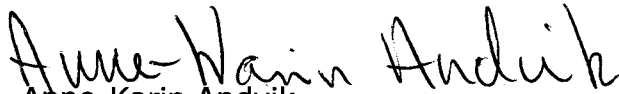
Fristen for å reise søksmål er *en måned* fra den dag den som har rett til å reise søksmål, fikk melding om vedtaket. Det kan gis oppfriskning mot oversittelse av søksmålsfristen.

BLD antar at forslaget vil ikke få økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Kommentar

Asker kommune støtter forslaget. Asker kommunen er enig med BLD at den samme fristen som gjelder for øvrige sivile saker også bør gjelde i barnevernsaker.

Med vennlig hilsen

Anne-Karin Andvik
barnevernsjef

Hanne S. Børing
juridisk rådgiver

Vedlegg:

Kommunestyrevedtak 30.10.2012 , utvalgssak 85/12

ASKER KOMMUNE

L.nr.: 250444/12
S.nr.: 12/107949
Arkivnr.: /F47/&13
Dato: 01.11.2012
Saksbeh.: Anne Karin Andvik

Utvalg	Kommunestyret	Utvalgssak	85/12
Møtedato	30.10.2012		

Saksprotokoll: Høringssvar - forslag til endringer i barnevernloven (endringer i finansieringsansvaret, den faglige saog kommune og forslag om styrking av barns rettigheter)

Behandling:

Komiteleder Marianne Knarud, H, presenterte saken og tok opp komiteens innstilling.

Torleiv Ole Rognum, KrF, fremmet følgende forslag til nytt punkt 2:

Asker kommune i sitt høringssvar støtter forslag til ny § 50 (4) ledd.

Voteringen ga følgende resultat:

Innstillingen med forslag til nytt punkt 2 fremmet av Torleiv Ole Rognum ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. **Asker kommune avgir vedlagte høringssvar vedrørende forslag til endringer i barnevernloven til Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, slik det fremkommer i vedlegg 2.**

2. **Asker kommune i sitt høringssvar støtter forslag til ny § 50 (4) ledd.**

SAKSFREMLEGG

Godkjent av:

Arkiv: F47 &13

Saksbehandler: Hanne Børing

Arkivsaksnr.: 12/107949

Høringsvar - forslag til endringer i barnevernloven (endringer i finansieringsansvaret, den faglige samhandlingen mellom stat og kommune og forslag om styrking av barns rettigheter)

Saksordfører Kristine Horni (AP)

Saksordfører anbefaler komité oppvekst å innby kommunestyret å fatte slikt

v e d t a k:

- 1. Asker kommune avgir vedlagte høringssvar vedrørende forslag til endringer i barnevernloven til Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, slik det fremkommer i vedlegg 2**

1. Sammendrag og konklusjon

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har i brev av 05.09.2012 sendt på høring forslag om endringer i barnevernloven av 17. juli 1992 nr. 100, med høringsfrist 12.11.2012. Det foreslås både endringer i finansieringsansvaret og i den faglige samhandlingen mellom stat og kommune, samt lovforslag som skal styrke barns rettigheter, inkl. medvirkning mv.

Rådmannen har utarbeidet et utkast til høringssvar fra Asker kommune, som er vedlagt saken som vedlegg 2.

Saksordfører støtter rådmannens forslag til høringssvar fra Asker kommune.

Saken legges frem for komité oppvekst i møte 16. oktober, med sikte på innstilling til kommunestyret 30. oktober 2012.

For komite oppvekst
Kristine Horni (sign)
saksordfører

Rådmannens redegjørelse

2. Bakgrunn for saken. Saksopplysninger

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) har i brev av 05.09.2012 sendt på høring forslag om endringer i barnevernloven av 17. juli 1992 nr. 100 (bvl.). En del foreslår endringer i finansieringsansvaret samt endringer i den faglige samhandlingen mellom stat og kommune på barnevernområdet. En annen del av høringsnotatet omhandler lovforslag som styrker barns rettigheter inkl medvirkning mv.. Høringsnotatets innhold har forslag av svært ulik karakter og i noen av punktene har BLD valgt å være relativt åpen i konklusjonene. Forslagene i høringsnotatet er en del av regjeringens barnevernløft, som består av tre deler:

- ny organisering av barnevernet
- nye prioritering som barnvernet skal bygge arbeidet sitt på
- ressursløftet. Dette er kommet til uttrykk i statsbudsjettet for 2011 og 2012 og innebærer flere stillinger i det kommunale barnevernet.

BLD tar også sikte på å gi nærmere vurderinger av den barnevernfaglige og normative retningen for barnevernet i en egen meldingsdel i den lovproposisjonen som vil bli lagt frem for Stortinget. Dette er ikke en del av denne høringen.

BLDs høringsfrist er satt til **12.11.2012**. BLD beklager at fristen på grunn av stram tidsplan er kortere enn tre måneder, og opplyser at det vil ikke være mulig å få fristutsettelse.

Asker kommune anser høringsfristen som urimelig kort og har bedt om utsatt høringsfrist, uten at det foreligger svar på dette pr.d.d.

Saken legges frem for komité for oppvekst i møte 16. oktober, med sikte på innstilling til kommunestyret 30. oktober 2012.

3. Høringsforslagene med vurderinger

3.1 Oversikt over alle forslagene i høringsnotatet:

Del 2 Oppgave- og finansieringsansvaret

Bedre samhandling mellom stat og kommune – endring av finansieringsform (punkt 8 i høringsnotatet). BLD har bl.a. foreslått følgende:

- Finansieringsordningen i barnevernet bør innrettes slik at kommunen betaler en tilnærmet lik prosentandel av de ulike barneverntiltakene faktiske kostnader
- Kommunens egenbetaling ved bruk av statlige tiltak bør i større grad gjenspeile det relative prisforholdet mellom de ulike tiltakene
- Kommunens egenandel for institusjonen foreslås økt gradvis
- Departementet vil arbeide videre med endringer i kommunens finansieringsansvar for andre barneverntiltak, herunder vurder nivået for kommunens egenandeler for fosterhjem og statlige hjelpetiltak
- Staten fortsetter å delfinansiere tiltakene for å sikre et tilstrekkelig barneverntilbud

Bedre faglig samhandling mellom stat og kommune (punkt 9 i høringsnotatet)

BLD har bl.a. foreslått følgende:

- Kommunen er ansvarlig for valg av type tiltak for det enkelte barn. Statens faglige ansvar ved valg av type tiltak for det enkelte barn, begrenses til å gjelde ivaretagelse av bistandsplikten ved plasseringer av barnet utenfor hjemmet
- Det foreslås likevel at staten fortsatt skal ha det siste ord ved valg av institusjonsplass
- Kommunen har utredningsansvaret alene. Staten skal ikke lenger bistå kommuner med dette arbeidet.
- Staten får hjemmel til å kreve ytterligere utredning
- Egen forskriftshjemmel i bvl. § 2-3 nytt siste ledd om samhandling mellom stat og kommune ved plassering av barn utenfor hjemmet. Evt. forslag om forskrift vil bli sendt på høring.
- Krav om at kommunen i saken for fylkesnemnda legger frem statens tilbud om institusjonsplass. Hvis kommunen går utenom statens tilbud – kjøper private plasser- ikke omfattet av statens betalingsansvar.
- Videreutvikle samarbeidsprosjekter som sikrer god faglig dialog mellom Bufetat og kommunene, for eksempel gjennom opprettelse av et permanent fagråd
- Statens ulovfestede faglig bistand til kommunen i enkeltsaker opphører – staten skal ikke lenger ta på seg et utvidet faglig veileder- og utrederansvar for kommunen i enkeltsaker
- Endre statens mer operative rolle til en mer generell faglig rolle overfor kommunene
- Avvikle refusjonsordningen for kommunale hjelpetiltak
- Bufetat skal fortsatt implementere og drifte forskningsbasert tiltak som MST og FFT
- Endre barnevernlovens regler (bl.a. bvl. § 2-2) om organisering av statlig barnevernmyndighet slik at den tilpasses den faktiske organisatoriske inndelingen av statlig barnevernmyndighet
- Presisering av bestemmelsene i bvl. §§ 9-4 og 9-5 vedrørende barnevernlovens regulering av kommunens og statens økonomiske ansvar for barneverntiltak

Del 3 Styrket rettssikkerhet for barna i barnevernet

- Lovfeste krav til forsvarlighet i barnevernloven (punkt 12 i høringsnotatet)
- Lovfeste barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson. BLD kan gi nærmere forskrift om tillitspersonens oppgaver og funksjon (punkt 13 i høringsnotatet)
- Vurdere begrepsbruken i barnevernet, spesielt begrepene fosterhjem, fosterbarn, fosterforeldre, institusjon og barn med alvorlige atferdsvansker (punkt 14 i høringsnotatet)
- Lovfeste formålet med hjelpetiltaket i bvl. § 4-4 og fjerne eksempler på hjelpetiltak i lovteksten (punkt 15 i høringsnotatet)
- Lovregulere institusjoner med behandlingshjem. Profesjonell oppfølgingsenhet skal ha det overordnede faglige ansvaret for behandlingshjemmene. Rettighetsforskriften skal gjelde under oppholdet (punkt 16 i høringsnotatet)
- Forslag om styrking av barneverntjenestens oppfølging av barn under og etter varetekt og straffegjennomføring. Barnevernet skal følge opp alle under 18 år som sitter i varetekt eller gjennomfører straff. Ungdom som er over 18 år når de løslates, og som ikke har mottatt tiltak fra barnevernet før de fylte 18 år, skal likevel kunne motta frivillige hjelpetiltak fra barnevernet (punkt 17 i høringsnotatet)
- Lovfeste at barneverntjenesten må utrede søskensamvær og at fylkesnemnda i vedtak om omsorgsovertakelse også skal ta stilling til spørsmålet om samvær mellom søsken (punkt 18 i høringsnotatet)
- Tydeliggjøre barneverntjenestens helhetlig ansvar for å følge opp barnet etter en omsorgsovertakelse i barnevernloven (punkt 19 i høringsnotatet)

- Tilsynsansvar for barn i fosterhjem legges til kommunen som sådan, ikke barneverntjenesten. Ansvar for opplæring av de som skal utøve tilsynet overføres fra statlig regional barnevernmyndighet til kommunen (punkt 20 i høringsnotatet)
- Endring av tilsynsforordningens krav til årlige systemrevisjon av institusjoner - plikt for tilsynsmyndighetene til regelmessig å vurdere behovet for å føre tilsyn med hver enkelt institusjon (punkt 21 i høringsnotatet)
- Utvide tilsynet med statlig barnevern til å omfatte tilsyn med statlige tjenester og tiltak etter loven. Departementet ber om høringsinstansenes synspunkter på om tilsynsmyndighetene bør ha hjemmel til å kunne gi pålegg om retting ved påviste avvik i det statlige barnvernet (punkt 22 i høringsnotatet)
- Presisering av bvl. § 8-4 om oppholdskommunens ansvar for å reise sak for fylkesnemnda (punkt 23 i høringsnotatet)
- Plasseringstiden etter midlertidige vedtak etter bvl. § 4-25 skal inngå i beregningen av den totale plasseringstiden for atferdsplassering etter bvl. § 4-24 (punkt 24 i høringsnotatet)
- Fristen for å bringe fylkesnemndas vedtak inn for domstolen endre fra 2 til 1 måned (punkt 25 i høringsnotatet)

Høringsbrevet og notatet er vedlagt saken som vedlegg 1.

3.2. Nærmere om forslagene og rådmannens vurderinger

Rådmannen viser til vedlagte utkast til høringsvar, som er vedlagt saken som vedlegg 2.

4. Tidligere behandling. Behandling i utvalg.

Komité for oppvekst ble informert om høringsprosessen og valgte Kristine Horni (AP) som saksordfører i møte 19.09.2012, sak 38/12.

5. Vurderinger.

Rådmannen presiserer at det er uheldig og urimelig at BLD har gitt en frist på under tre måneder på så omfattende og viktig høringsprosess, som har stor betydning for barnevernet i Norge. Høringsvaret er således blitt utarbeidet på meget kort tid og bærer preg av dette.

Rådmannen finner det også uheldig at høringsnotatet vedrørende endringer av finansieringsansvaret og i den faglige samhandlingen mellom stat og kommune på barnevernområdet, er fremstilt på en slik måte at det er vanskelig å se hva de konkrete forslagene går ut på og hva de økonomiske og administrative konsekvensene er for bl.a. kommunene.

BLD viser til at en evaluering av forvaltningsreformen fra 2004 har vist at ansvarsfordelingen mellom statlig og kommunalt barnevern er uklar. BLD foreslår enkelt lovendringer i høringsnotatet del 2 som skal gi et klarere ansvarsforhold mellom statlig og kommunalt barnevern. Rådmannen finner det positivt at det foreslås lovendringer som kan bidra til å klargjøre rollefordelingen mellom statlig og kommunalt barnevern, men finner at det er uklart om det som foreslås vil bidra til dette i noen særlig stor grad.

Forslaget til lovendringene i del 2 innebærer også at kommunenes faglige og økonomiske ansvar styrkes. Finansieringsordningen mellom statlig og kommunalt barnevern endres. Finansieringsordningen innrettes slik at kommunen betaler en tilnærmet lik prosentandel av de ulike tiltakenes faktiske kostnader. Økte kommunale egenandeler kompenseres gjennom overføring av midler fra Bufetat til kommunene. Rådmannen stiller seg imidlertid undrende til hva

BLD ønsker med forslagene når det gjelder endringer i finansieringsordningen og hva som er den egentlige hensikten med forslagene. Rådmannen stiller også spørsmålsteget til om forslagene ikke handler om finansieringsordningen i seg selv, men et ønske om å dreie tiltaksbruken fra plasseringer på institusjon til tiltak i hjemmet, inkl. økt bruk av fosterhjem. Å endre finansieringsformen vil ikke sikre kommunens behov, så lenge staten ikke tilbyr det kommunen har behov for.

Rådmannen etterlyser en bedre, mer helhetlig, økonomisk og bedre barnevernfaglig konsekvensutredning av forslagene.

Høringssvaret vedrørende del 3 gjelder enkelte lovforslag for å styrke barns rettsikkerhet inkl. medvirkning. Rådmannen finner at det er svært positivt at barns rettsikkerhet styrkes og at barns medvirkning tillegges så stor vekt i forslaget, selv om ikke alle forslagene støttes av kommunen. Rådmannen vil imidlertid presisere at det også burde vært flere andre lovendringer foreslått for å styrke barnas rettsikkerhet i barnevernet, men at det ikke har vært tid å foreslå dette i denne høringsrunden.

Rådmannen vil presisere at kommunen ved evt. lovendringer må tildeles tilstrekkelige ressurser for å implementere og ivareta de nye oppgavene. Rådmannen viser for øvrig til vedlagte utkast til høringsvar.

Vedlegg:

1. Høringsbrev av 05.09.2012, med henvisning til høringsnotat
2. Utkast til høringsvar vedrørende endringer i barnevernloven
3. Høringsnotat, kun elektronisk